

УДК 373.5.016:81'243

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ЧИТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

*Кваснецька Н.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов,
Ткачук Т.В, студентка
Рівненський Державний Гуманітарний Університет*

Стаття присвячена висвітленню сутності та змісту соціокультурної компетентності учнів у процесі читання автентичних матеріалів. Проаналізовано підходи різних вчених. Акцентується увага на формуванні соціокультурної компетентності учнів базової школи.

Ключові слова: соціокультурна компетенція; домашнє читання; автентичні матеріали.

The article is devoted to highlighting the essence and content of sociocultural competence of students in the process of reading authentic materials. The approaches of different scientists are analyzed. The emphasis is on the formation of socio-cultural competence of students of the basic school.

Key words: sociocultural competence; home reading; authentic materials.

Стан дослідження. Останнім часом посилилась увага науковців до поняття «соціокультурної компетентності» адже її розвиток на уроках англійської мови є одним з ефективних методів для змістовного сприйняття та розуміння англійської мови. Т. І. Олійник стверджує, що введення елементів культури у процес викладання англійської мови є необхідною потребою сьогодення, оскільки усвідомлення та відокремлення ознак відмінностей різних культур, толерантне ставлення

до цих відмінностей стимулює лінгвістичний, когнітивний та соціальний розвиток учнів [2].

Постановка проблеми. У зв'язку з розвитком суспільства, велику роль посідає вивчення іноземної мови, що, у свою чергу визначає важливість читання автентичних матеріалів на уроках англійської мови. Проте, на даний момент постає проблема, що комунікативне навчання не реалізовується на практиці. Тож оволодіння англійською мовою як засобом комунікації під час читання автентичних текстів все ще залишається проблемою в сучасній школі.

Мета. Метою статті є визначення специфіки використання автентичних текстів та соціокультурної компетентності на уроках англійської мови учнів базової школи.

Виклад основного матеріалу: У глобалізованому світі постійно зростає важливість розуміння іноземних мов і здатності спілкування ними, оскільки мови збагачують суспільство й особистість, сприяють взаєморозумінню, економічному й культурному розвитку. Мета навчання іноземної мови – «використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу» – загострює особливу увагу до соціокультурного складника іншомовної комунікативної компетенції [5]. Соціокультурна компетенція – це знання культурних особливостей носіїв мови, їхніх звичок, традицій, норм поведінки й етикету та вміння розуміти комунікативну поведінку носіїв іноземної мови й адекватно використовувати набуті знання в процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури [1,30].

Уміння передбачати труднощі і соціокультурні помилки базується на знанні вчителя про рівні мовної і мовленнєвої компетенції учнів. На початковому етапі формування соціокультурної компетенції доцільно організовувати іншомовне спілкування у знайомих ситуаціях, поступово ускладнювати їх і одночасно навчати учнів вербальної і

невербальнокомунікативної поведінки, що дозволяє ліквідувати низку труднощів в оволодінні соціокультурною компетенцією.

У зв'язку з введенням соціокультурного компоненту вивчення іноземних мов, гостро постає проблема автентичності мовного середовища. Остання досягається за допомогою застосування автентичних текстів як одиниці спілкування. Знайомлячись із інформацією країнознавчого та культурологічного характеру, учні засвоюють особливості іншої культури й аналізуючи їх, вчаться краще розуміти власну культуру. Але не лише тексти (читання, аудіювання) можна використовувати як автентичний матеріал. Велика різноманітність прагматичних матеріалів: газети, квітки, афіші, етикетки, рекламні проспекти з туризму та ін. – допомагають створювати життєві ситуації, вирішувати проблеми з різних сфер спілкування. Їхня специфіка полягає в тому, що вони забезпечують спілкування з реальними предметами.

Використання художніх текстів невіддільне від країнознавчого аспекту викладання іноземних мов. Поряд з вирішенням основних мовних і лінгвістичних задач домашнє читання може сприяти здійсненню важливої освітньої мети, а саме введення учнів у світ культури країни іноземної мови.

Однак при читанні художніх творів, вчителю як керівнику навчального процесу, важливо зорієнтувати учнів у місці і часі розгортання подій, щоб у них склалося уявлення про культурно-національну специфіку окремих районів країни, а також про ту історичну епоху, на тлі якої розвиваються події [6, 4].

Твори художньої літератури у вигляді прози, віршів, драми є дуже корисним джерелом автентичних матеріалів. Тексти художніх творів, що є основним джерелом екстралінгвістичної та лінгвістичної інформації, вважаються найважливішим способом залучення учнів до культури країни, мова якої вивчається. Рекомендується працювати з текстами художньої

літератури в супроводі фонограм та відеофільмів (БІ-БІ-СІ кожного тижня транслює радіо та телевізійні передачі, присвячені класичній літературі). Визнані у світі британські видавництва *MacMillan*, *McGraw-Hill*, *Heinemann* та інші видають комплекти творів класиків в адаптованому форматі, з додатком аудіо- та відеодисків, які записані відомими акторами радіо та телебачення. Такі матеріали значно посилюють емоційний та розвивальний ефект і створюють необхідне культурне оточення [3; 9].

Висновок. Теоретичний аналіз формування соціокультурної компетенції у процесі читання автентичних творів свідчить що формування соціокультурної компетентності – процес цілісний і багатогранний, що передбачає процес ознайомлення з культурною спадщиною за допомогою якого учень передає набуті знання в процесі спілкування, норми поведінки та етикет.

Застосування автентичного матеріалу у процесі читання учнів базової школи несе інформаційний та культурологічний характер. Адже учні засвоюють особливості та відмінні риси іншої культури й аналізують їх. Для кращого освоєння соціокультурної компетенції використовується домашнє читання, де учні пізнають світ культури країни іноземної мови.

Література

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб. : Златоуст, 1999. – 472 с.

2. Квасник О. В. Соціокультурна компетентність як провідний чинник адаптації майбутнього інженера у професійній сфері / О. В. Квасник // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2008. - № 4. – С. 115-121.

3. Морська Л. Г. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. – 2002. – № 2. – С. 23.

4. Муковніна О. С. Формування соціокультурної компетенції учнів на уроках англійської мови / О. С. Муковніна // Скадовська ЗОШ I-III ступенів. - № 3. - 2017. – 11 с.

5. Отрошко Т. В. Професійна компетентність педагога – ефективна відповідь на проблемну ситуацію в освіті / Т. В. Отрошко // Гуманітарні науки. – 2012. – № 2. – С. 39–44

6. Скрипнік І. Ю. Домашнє читання у сучасній системі освіти / І. Ю. Скрипнік // Наукові записки кафедри педагогіки. - 2012. - № 28. – 9 с.

УДК: 81'243:378.6

ШЛЯХИ ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

*Хорунжа Л.А., к.п.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

На сучасному етапі розвитку науки, культури та техніки знання іноземної мови є обов'язковим для спеціаліста будь-якого профілю. В зв'язку з зростаючою необхідністю комунікативної компетенції в сучасному інженерному професійному суспільстві зросла роль іншомовної підготовки студентів. Важливим фактором є те, що студенти технічних вузів виявляють зацікавленість і готовність до подальшого опанування іноземними мовами, розуміють їхню величезну важливість. Основними